

Sysselsättningsutvecklingen i Blekinge

2019-01-08

Innehåll

Inledning.....	3
Begreppsförklaring.....	3
Sysselsättningsutvecklingen i Blekinge.....	4
Jobbutveckling över tid i Blekinge.....	4
Inomregionala skillnader.....	5
Finanskrisen och förändringar i branschstrukturen.....	8
Branschstruktur och konkurrenskraft.....	8
Branschstruktur i länet.....	9
Branschutvecklingen i Blekinge.....	10
Branschstruktur och utveckling i länets kommuner.....	12
Könsuppdelad arbetsmarknad.....	14
Sysselsättningsgraden ökar.....	15
Utvecklingen av sysselsättningsgraden i Blekinge.....	15
Stora regionala skillnader.....	16
Inomregionala skillnader i sysselsättningsgrad.....	17
Stora skillnader mellan grupper i sysselsättningsgrad.....	18
Pendling.....	20
Referenser.....	22

Rapport framtagen av: Region Blekinge
Författare: Simon Ljungqvist, analytiker
Kontakt: simon.ljungqvist@regionblekinge.se
Publiceringsdatum: 2019-01-09
Omslagsbild: Joakim Lenell

Inledning

Denna rapport är en del av Region Blekinges analys- och uppföljningsarbete inom regional utveckling. Utgångspunkten för rapporten är att den ska fungera som ett kunskapsunderlag och som en del av uppföljningen av det regionala tillväxtarbetet i Blekinge. Syftet är att ge en bild av hur Blekinge har utvecklats inom området samt att systematiskt följa utvecklingen i länet där centrala aspekter och trender lyfts fram.

Statistiken som presenteras bryts där det är lämpligt ner på kön, ålder, bakgrund och på en finare geografisk nivå för att möjliggöra fördjupade analyser. För att sätta utvecklingen i ett sammanhang görs jämförelser med riket, övriga regioner och utvecklingen i Blekinge över tid. Statistiken i rapporten bygger på Statistiska centralbyråns (SCB) registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS). Det är den arbetsmarknadsstatistik som används på regional nivå och släpps årligen under november månad för föregående år. All statistik presenterad i rapporten är hämtad från Statistiska centralbyrån om inget annat anges.

Under 2018 har Region Blekinge publicerat två andra temarapporter: *Blekinges befolkningsutveckling 2017* och *Utbildning och kompetens i Blekinge*. Dessa syftar också till att följa och beskriva utvecklingen i länet inom respektive områden. I utbildningsrapporten lyfts även vissa delar som har bäring på denna rapporten men utifrån ett kompetensförsörjningsperspektiv. Bland annat diskuteras matchning, skillnader i sysselsättning och arbetskraftsutbudet. Rapporterna finns tillgängliga digitalt på Region Blekinges webbplats. Samtliga temarapporter är en del av Region Blekinges systematiserade analys- och uppföljningsarbete av utvecklingen i länet.

Begreppsförklaring

Nedan följer en förklaring av några av de begrepp som används återkommande och som ska underlätta förståelsen av innehållet i rapporten.

Sysselsatt nattbefolkning – avser personer mellan 20–64 år med en sysselsättning och som har sin bostad i Blekinge. Nattbefolkningen kan ha sitt arbetsställe i länet eller utanför länet.

Sysselsättningsgrad – avser den sysselsatta nattbefolkningen som andel av befolkningen mellan 20–64 år. Förenklat är det andelen sysselsatta som bor i Blekinge av befolkningen i arbetsför ålder.

Sysselsatt dagbefolkning – Avser personer mellan 20–64 år med en sysselsättning i Blekinge men som kan bo antingen i Blekinge eller utanför länets gränser.

Pendlingsnetto – pendlingsnettot beräknas som antalet sysselsatta boendes utanför Blekinge som pendlar till och arbetar i Blekinge (inpendling) minus de boende i Blekinge med sysselsättning utanför länets gränser (utpendling).

Sysselsättningsutvecklingen i Blekinge

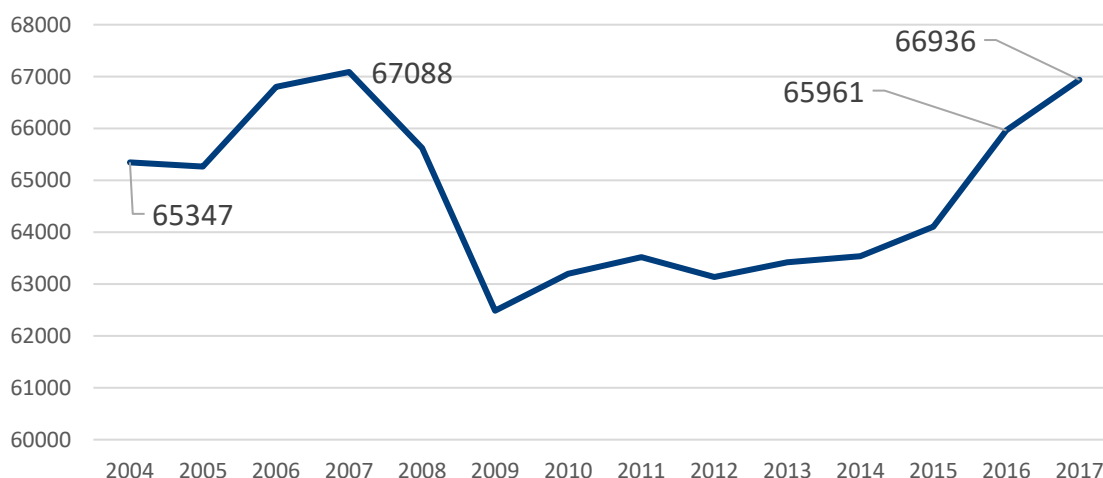
I det inledande kapitlet presenteras sysselsättningsutvecklingen i Blekinge från före finanskrisen. I kapitlet presenteras också skillnader och likheter mellan kommunerna i länet samt olika kommungrupper.

Jobbutveckling över tid i Blekinge

En hållbar utveckling av regionen innefattar också en utveckling av arbetsmarknaden och det regionala näringslivet. Näringslivet präglas av allt mer kunskapsinslag och generellt ställs större krav på utbildning för att etablera sig på arbetsmarknaden. Förnyelse av näringslivet är därför centralt. För regionens utveckling är förnyelse av näringslivet betydelsefullt. En strukturomvandling med fler personer sysselsatta i tjänstesektorn, skapar i sig en förnyelse av näringslivet. För en region är det också viktigt att fler arbetar och att det skapas nya jobb, vilket också är en indikation på förnyelse i det regionala näringslivet. En hög sysselsättning har även betydelse ökad sammanhållning i samhället, för hur väl regionen tar hand om humankapitalet men också för att fler sysselsatta generellt innebär större intäkter och en utveckling av välfärden.

Totalt uppgick antalet sysselsatta i Blekinge under 2017 till 66 936 personer, en ökning med 975 eller 1,5 procent under det senaste året. Mellan 2004–2017 ökade antalet sysselsatta i länet med närmare 1600 personer, vilket innebär en ökning med 2,4 procent. Sysselsättningsutvecklingen över tid i Blekinge illustreras i *figur 1*. Länet drabbades hårt av finanskrisen och den globala lågkonjunkturen. En vikande global efterfrågan drabbade Sverige som ett litet, exportberoendeland och Blekinge, med sin export- och industrifokuserade ekonomi, var en av regionerna som drabbades hårt. Under 2009 var antalet sysselsatta som lägst och färre än 62 500 personer var sysselsatt i länet. De följande åren präglades av en svag återhämtning i ekonomin och först de senaste två åren har jobbtillväxten tagit fart ordentligt i Blekinge. Under 2016 var den relativa ökningen störst i Blekinge av samtliga län i Sverige och 2017 den åttonde högsta. Mellan 2015–2017 har Blekinge, efter Uppsala, haft högst sysselsättningstillväxt. Hela sydöstra Sverige har haft en stark tillväxt, Kronoberg med den femte högsta och Jönköping den sjätte högsta i landet. Trots att ökningen tog ordentlig fart först de två senaste åren har Blekinge haft en positiv jobbtillväxt fem år i rad.

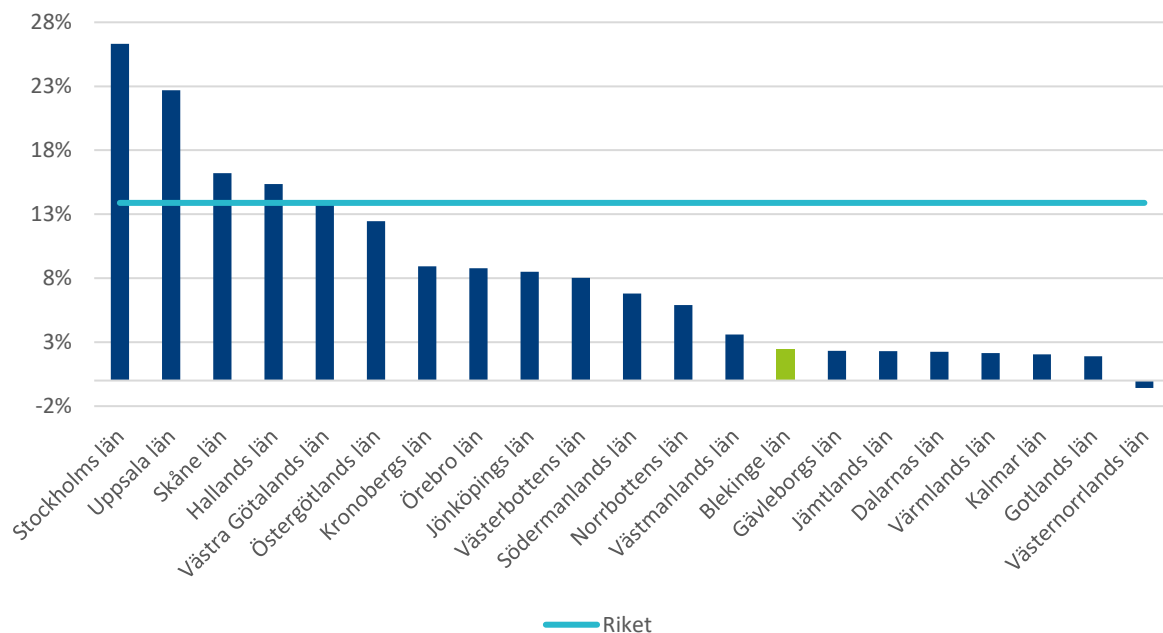
Figur 1. Antal sysselsatta i Blekinge, 2004–2017

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge.

I ett längre tidsperspektiv, från 2004, har Blekinge haft en relativt svag utveckling med den 14:e högsta sysselsättningsstillväxten i landet. Högst har tillväxten varit i Stockholm följt av Uppsala och Skåne. I samtliga regioner förutom Västernorrland har det dock över tid genererats fler arbeten. Utvecklingen för samtliga regioner redovisas i *figur 2*, där Kronoberg och Jönköping är de regioner i Småland och Blekinge som har haft en jobbtillväxt över medianen tillsammans med storstadsregionerna. Kalmar har likt Blekinge haft en betydlig svagare utveckling under perioden. Tillväxten i riket under samma period har varit 13,9 procent. Det är bara storstadsregionerna tillsammans med Halland och Uppsala som har utvecklats starkare än riket i genomsnitt. Som framgår av figuren finns det stora mellanregionala skillnader. Mindre regioner och regioner med generellt längre avstånd till större regioner har haft en svagare utveckling medan regioner med större städer och en större befolkning har haft en starkare jobbtillväxt.

Figur 2. Jobbtillväxt efter län, 2004–2017

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge.

Inomregionala skillnader

Det är inte bara regionerna som har utvecklats i olika riktningar, sett till jobbtillväxt, det finns även olika mönster inom regionerna. Bland Blekinges kommuner har Karlskrona och Karlshamn, de två största kommunerna, haft en positiv utveckling. Det är inget unikt, utan följer de mönster som finns i andra regioner där större regionala städer tenderar att ha en starkare tillväxt. Antalet sysselsatta i övriga kommuner i Blekinge har däremot minskat sedan 2004. Karlskrona är den kommun som haft högst jobbtillväxt medan den varit negativ och lägst i Ronneby.

Tabell 1. Sysselsättningsutvecklingen i Blekinges kommuner, 2004–2017.

Kommun	Antal sysselsatta 2004	Antal sysselsatta 2017	Utveckling 2004–2017	Utveckling 2009–2017
Olofström	7480	7282	-3%	24%
Karlskrona	27358	30165	10%	5%
Ronneby	11855	10554	-11%	-1%
Karlshamn	12169	12627	4%	8%
Sölvesborg	6485	6308	-3%	10%

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge.

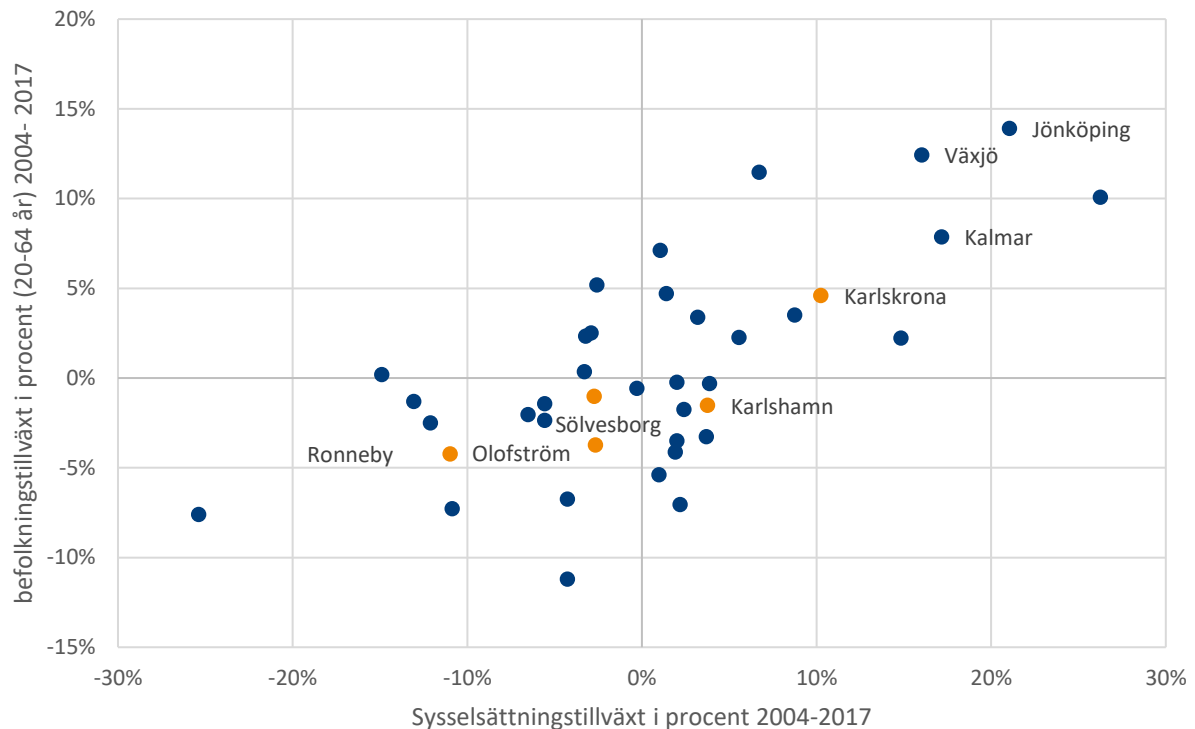
Blekinge drabbades hårt av finanskrisen och mellan 2007–2009 minskade antalet sysselsatta i länet kraftigt och i relativa tal mest i landet, 7 procent. Generellt var nedgången i sysselsättning mindre i storstadsregionerna och Stockholm var ensam region med en positiv jobbtillväxt under perioden. Blekinge har åren efter finanskrisen präglats av svag återhämtning som först tagit fart de senaste åren. I återhämtningsfasen mellan 2009–2017 är det i Olofström som tillväxten varit högst, med en jobbtillväxt på 24 procent följt av Sölvesborg med 10 procent. Karlskrona och Karlshamn har också utvecklats positivt om än relativt sett svagare. De två större kommunerna hade å andra sidan en inte fullt lika kraftig nedgång i sysselsättning under krisåren. Ronneby är den enda kommunen i länet som under återhämtningsfasen 2009–2017 inte har haft en sysselsättningsökning.

Sedan förra högkonjunkturen, då antalet sysselsatta kulminerade under 2007, har den totala sysselsättningen i Blekinge nästintill återhämtat sig helt. Karlskrona, Karlshamn och Olofström har alla 3 procent fler sysselsatta i kommunen medan antalet sysselsatta i Sölvesborg var marginellt färre 2017. I Ronneby har utvecklingen varit annorlunda, närmare 13 procent färre är sysselsatta i kommunen nu än 2007 och i faktiska tal uppgår minskningen till 1570 personer. Utvecklingen i kommunen skiljer sig från övriga i länet, i samtliga kommuner minskade antalet sysselsatta mellan 2007–2009, i Olofström och Ronneby var tillbakagången kraftigast. Utvecklingen i Olofström har som beskrivits varit stark sedan nedgången medan det i Ronneby inte har skett någon återhämtning utan antalet sysselsatta 2017 var något lägre än 2009.

I *figur 3* illustreras befolknings- och sysselsättningstillväxten mellan 2004–2017 i sydöstra delen av Sverige. Det framgår av figuren att det är främst de regionala centrumstäderna som har haft både en växande befolkning och fler i arbeten i kommunen. Alla kommuner som har haft en sysselsättningstillväxt på tio procent eller högre har också haft en positiv befolkningsutveckling och det är förutom centrumstäderna Älmhult och Mörbylånga som under perioden haft en sådan utveckling. Generellt visar trenden på att växande kommuner har haft en högre sysselsättningstillväxt under perioden och att kommuner med en minskande befolkning också har haft en nedgång i sysselsättning. För Blekinges kommuner är det bara Karlskrona som också växt sett till folkmängd, trots de senaste årens kraftiga befolkningsstillväxt i länet.¹

¹ Notera att befolkningsstillväxten i figuren avser utvecklingen av folkmängden i arbetsför ålder, 20–64 år.

Figur 3. Befolknings- och sysselsättningstillväxt i sydöstra Sverige mellan 2004–2017.

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge. Befolkningstillväxt i arbetsför ålder (20–64 år).

För att kunna göra adekvata analyser och jämförelser mellan kommuner med liknande struktur har Sveriges kommuner och landsting (SKL) under lång tid gjort en kommungruppsindelning som bygger på storlek, täthet och närhet.² Karlshamn och Karlskrona tillhör kategorin mindre stad/tätort och under perioden har sysselsättningen i denna kommungrupp ökat med 6 procent, vilket innebär att Karlskrona har haft en betydligt starkare utveckling än gruppen som helhet medan Karlshamn har utvecklats svagare. Olofström, Ronneby och Sölvesborg tillhör gruppen pendlingskommun nära mindre tätort. För denna kommungrupp har utvecklingen varit negativ och har minskat med 3 procent vilket är i paritet med utvecklingen i både Olofström och Sölvesborg. Som diskuterades tidigare i avsnittet har Ronneby haft en betydligt svagare sysselsättningsutveckling. Spridningen inom de olika kommungrupperna och hur Blekinges kommuner placera sig inom intervallet redovisas i *figur 4*. För Karlshamn, Olofström och Sölvesborg har utvecklingen varit i nivå med jämförbara kommuner. För Karlskrona har sysselsättningstillväxten varit högre, kommunen tillhör också en av de större städerna i gruppen medan Ronneby tillhör kommunerna som utvecklats svagast inom sin kommungrupp. Spridningen är stor framför allt pendlingskommungruppen, Älmhult sticker ut med en väldigt stark jobbtillväxt men de flesta kommunerna i gruppen har haft likt negativ utveckling likt Blekinges kommuner.

² För vidare information om kommungruppsindelningen finns SKL:s skrift *Kommungruppsindelning 2017 – Omarbetning av Sveriges kommuner och landstings kommungruppsindelning* att tillgå.

Figur 4. Sysselsättningsutveckling för olika kommungrupper, 2004–2017.

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge.

Finanskrisen och förändringar i branschstrukturen

I det föregående kapitlet diskuterades utvecklingen i Blekinge och dess kommuner i förhållande till andra regioner och kommuner. I det kommande kapitlet ges en djupare beskrivning av utvecklingen och förändringarna inom kommunernas branschstruktur det senaste decenniet och hur näringslivet har förändrats. Vilka branscher har utvecklats starkt i återhämtningen efter finanskrisen?

Branschstruktur och konkurrenskraft

Demografiska förändringar och urbanisering är en megatrend som påverkar samhällsutvecklingen. På samma sätt är strukturomvandling av näringslivet en stor drivkraft som påverkar samhällsutvecklingen och är i mångt och mycket förenat med befolkningskoncentrationen. Strukturomvandlingen av näringslivet har inneburit en gradvis förskjutning av sysselsatta till tjänstesektorn från tillverkningsindustrin de senaste decennierna. Produktion förläggs oftare utanför Sveriges gränser och Sverige har istället inriktats på ökad specialisering och kunskapsinslag i ekonomin.

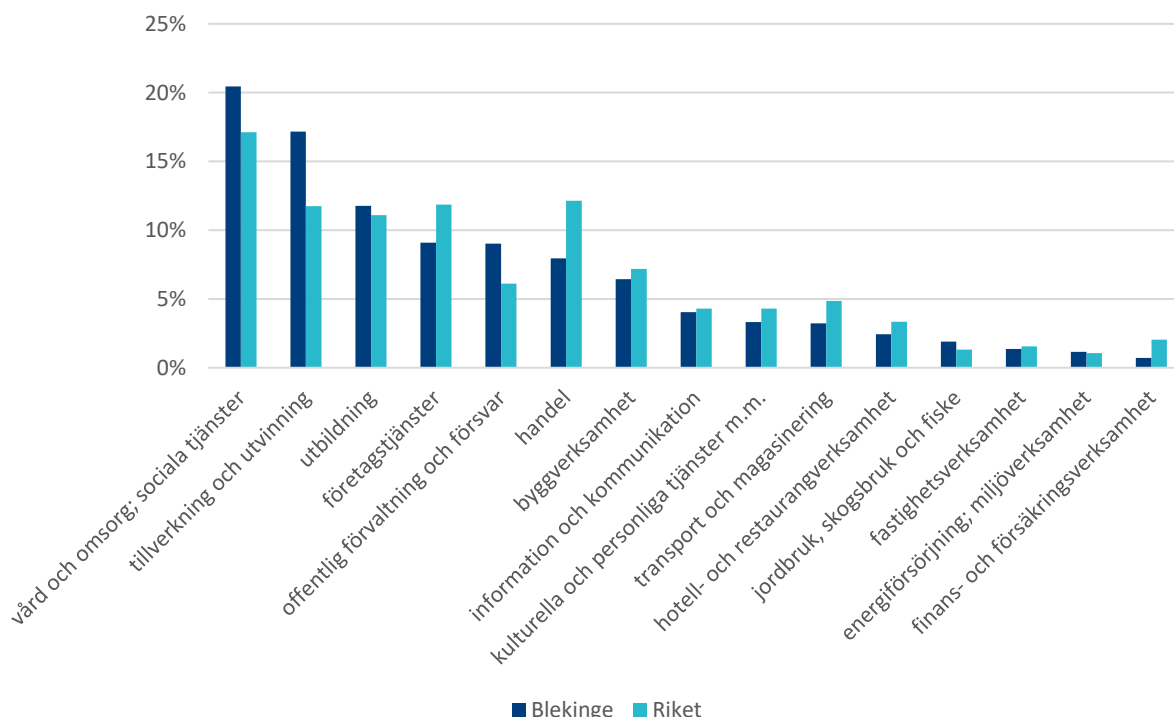
Strukturen på näringslivet och branschbredden skiljer sig åt mellan regionerna. Generellt anses en större branschbredd i regionen minska sårbarheten. Samtidigt kan ett stort beroende av ett mindre antal arbetsgivare skapa en ökad sårbarhet, speciellt om de dominerande branscherna är beroende av omvärlden med en global efterfrågan och i en konjunkturkänslig bransch. Den senaste finanskrisen är ett tydligt exempel på det. Ett diversifierat näringsliv är mindre känsligt för chocker som drabbar enskilda branscher eftersom olika branscher vid samma tidpunkt kan befinna sig i olika faser av en konjunkturcykel.

Ökad globalisering och en allt mer integrerad värld leder till ett ökat konkurrenstryck, vilket i sin tur kan snabba på processen med förändringar av näringslivsstrukturen. Arbeten växer fram i nya eller växande branscher samtidigt som de försvinner i krympande. Situationen är dock komplex eftersom branschbredd och en bred arbetsmarknad är viktigt. Samtidigt är det också centralt för regionerna att ha en viss typ av specialiseringar för att klara sig på en mer konkurrensutsatt marknad och för att skapa konkurrens- och stordriftsfördelar.

Branschstruktur i länet

På en övergripande nivå kan man se att en större andel av de sysselsatta i Blekinge än i riket är verksamma inom den offentliga sektorn, medan andelen inom näringslivet är närmare 10 procentenheter lägre i Blekinge än i riket. En mer detaljerad bild över branschstrukturen i Blekinge och i riket illustreras i *figur 5*. Under 2016 arbetade 65 950 personer i Blekinge.³ Den största branschen i länet, sett till antalet sysselsatta, är vård och omsorg och därefter tillverkningssektorn. Tillverkningssektorn är den bransch där flest är sysselsatta i Blekinge, relativt riket. I länet finns 17,2 procent av arbetena i branschen och 11,7 procent i riket som helhet. Vidare är det i Blekinge en större andel sysselsatta, relativt riket, inom vårdsektorn och inom offentlig förvaltning. I riket är det däremot betydligt vanligare att arbeta inom den privata tjänstesektorn som innefattar blanda annat företagstjänster och handel.

Figur 5. Andel sysselsatta efter bransch, 2016

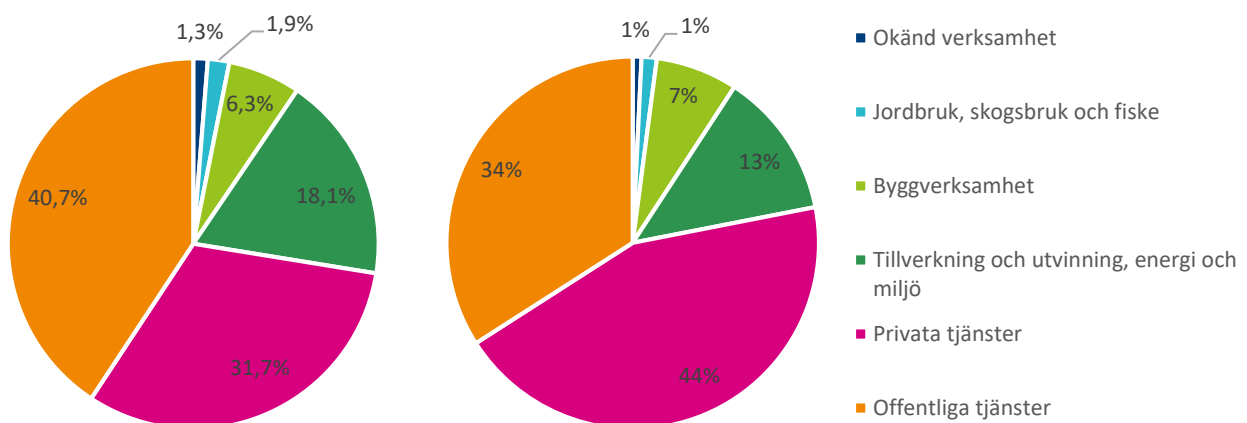

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge. Avser sysselsatt dagbefolkning 20–64 år i Blekinge och i riket.

³ I avsnittet diskuteras branschfördelning för 2016 eftersom sysselsättningsstatistiken för 2017 inte ännu finns tillgänglig på branschnivå.

En mer lättöverskådlig bild illustreras i *figur 6*, med en aggregerad branschindelning⁴ blir det än tydligare att Blekinge har en betydligt större andel sysselsatta inom den offentliga- och tillverkningssektorn än i riket. I relation till andra regioner är andelen i tillverkningssektorn den femte högsta i landet. Sektorn är framför allt stor i Småland-Blekinge och störst är sektorn i Jönköping. Av de sysselsatta i Blekinge arbetar 41 procent i den offentliga sektorn (vård och omsorg, utbildning, och offentlig förvaltning), vilket den tredje högsta andelen jämfört med övriga län. Nedbrutet är det framför allt vanligare att arbeta inom offentlig förvaltning i Blekinge relativt övriga regioner. Bara på Gotland finns en större andel av de sysselsatta i branschen. Andelen sysselsatta inom vård- och utbildningssektorn är den femte högsta i jämförelse med övriga län. I riket är det, som beskrivits tidigare, betydligt vanligare att arbeta inom den privata tjänstesektorn, exempelvis inom företagstjänster och handel. Den privata tjänstesektorn är bred och innefattar många yrkesgrupper. Mellan landets regioner finns stora skillnader i sektorn, och i Blekinge finns en mycket låg andel av de sysselsatta inom dessa tjänstenäringsarna, endast 32 procent. Det är den lägsta andelen av samtliga län. I riket som helhet jobbar 44 procent i sektorn och i landets tre storstadsregioner arbetar över hälften i den privata tjänstesektorn. Den varierande näringslivsstrukturen kan hjälpa till att förklara varför vissa regioner drabbades hårdare under finanskrisen.

Figur 6. branschstruktur Blekinge (vänster) och riket (höger), 2016

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge. Avser sysselsatt dagbefolkning 20–64 år i Blekinge och i riket.

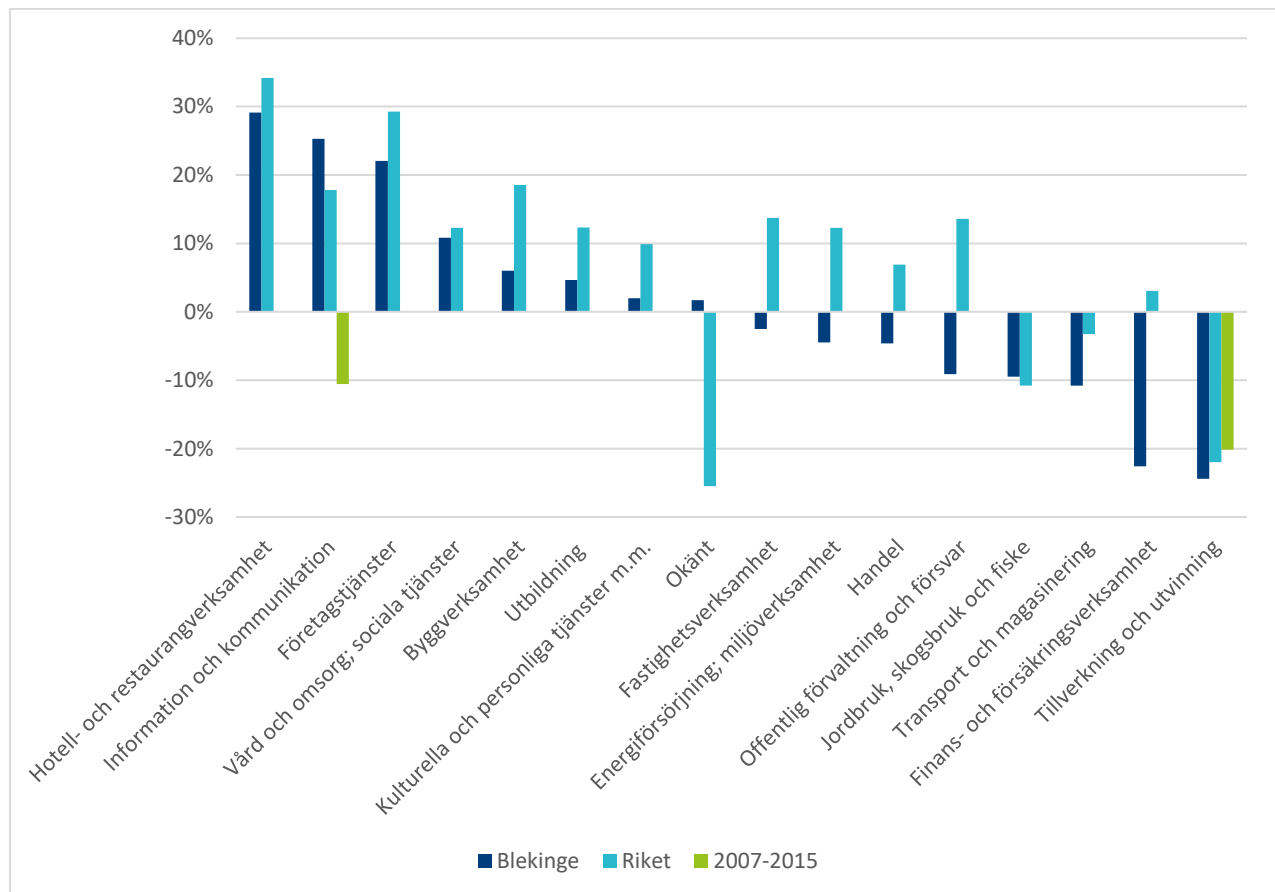
Branscutvecklingen i Blekinge

Strukturumvandling syftar på långsiktig förändring av strukturen på näringslivet. I Blekinge har branscher växt efter finanskrisen medan andra har krympt. I relativa tal har tillväxten mellan 2007–2016 varit högst i hotell- och restaurangbranschen tillsammans med flera andra näringar inom den privata tjänstesektorn samt inom vård- och utbildningssektorn. I faktiska tal har antalet sysselsatta ökat mest inom vård och omsorg följt av företagstjänster. Samtidigt har andelen sysselsatta i tillverkningsindustrin minskat kraftigt både nationellt

⁴ Uppdelningen efter sektorer är gjord enligt SNI-koder 2007 och en aggregering av branscher till tillverkning och utvinning, energi och miljö, privata tjänster och offentliga tjänster. Sektorsindelningen har gjorts enligt följande: Tillverkning och utvinning, energi och miljö (B-E), Tjänstproducerande tjänster (G-N, R-U), och offentliga tjänster (O-Q). Indelningen används också av Arbetsförmedlingen. Mer om branschindelningen finns att läsa på SCB:s hemsida: <http://www.sni2007.scb.se/>.

och i Blekinge. Utvecklingen i Blekinge och i riket redovisas i *figur 7*. Från 2016 tillhör Ericsson branschen information och kommunikation till skillnad från tidigare då de tillhörde tillverkningsbranschen.⁵ Därför redovisas även utveckling mellan 2007–2015 i Blekinge för dessa två branscher eftersom att utvecklingen i den mindre sektorn (Information och kommunikation), får en helt annan utveckling med den registerförändringen.

Figur 7. Branscutveckling, 2007–2016

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge. Avser sysselsatt dagbefolkning 20–64 år i Blekinge.

Den offentliga sektorn har expanderat tillsammans med ett mer gynnsamt omvärldsklimat och högkonjunktur har bidragit till att industrin åter har haft en jobbtillväxt de senaste åren. I en jämförelse med riket har tillväxten i Blekinge mellan 2004–2017 varit något lägre i den offentliga sektorn. Den stora skillnaden finns i näringslivet, där Blekinge haft en marginell minskning medan tillväxten i riket har varit 19 procent. Flera av branscherna i den privata tjänstesektorn har haft en betydligt starkare utveckling i riket än i Blekinge. I samband med finanskrisen minskade, som redogjorts för tidigare, antalet sysselsatta kraftigt i Blekinge. Som ett av de länen med en stor andel av de sysselsatta i tillverkningssektorn som är beroende av omvärlden

⁵ 2016 genomförde SCB förändringar i klassificeringen av forskning och utveckling, vilket framför allt har inneburit en flytt av företag från tillverkning till information och kommunikation. Ericsson har i och med det ändrat huvudbransch från tillverkning av kommunikationsutrustning till datorprogrammering. Läs mer om detta på: <https://www.scb.se/om-scb/nyheter-och-pessmeddelanden/forandringar-i-klassificeringen-av-fou-samt-ericsson-ab>.

drabbades Blekinge hårt. Mellan 2007–2009 minskade andelen sysselsatta i tillverkningssektorn med 18 procent, vilket motsvarar närmare 2700 personer. Före krisen var branschen den största i länet, vilket innebär att minskningen fick stora konsekvenser för länets totala sysselsättningsutveckling under åren som följde efter krisen.

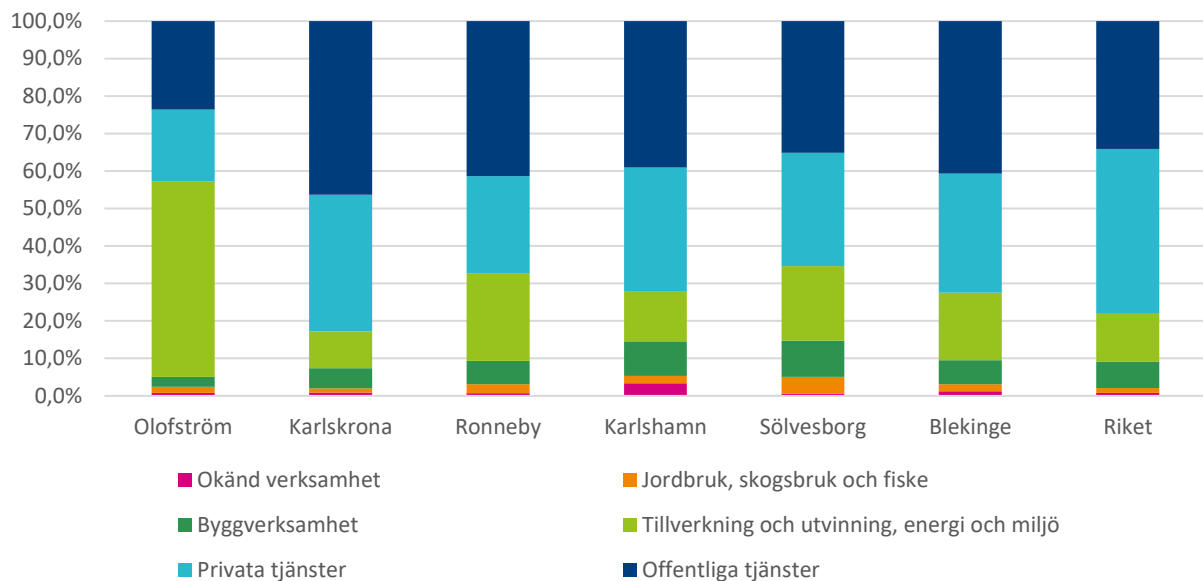
Sett till perioden efter finanskrisen, 2009–2016, är det fortsatt en stor offentlig expansion som drivit jobbtillväxten i Blekinge. Byggbranschen har också utvecklats starkt efter finanskrisen på grund av en stärkt konjunktur och låga räntor. Inom de privata tjänstenäringarna har jobbtillväxten varit stark bland företagstjänster i länet. Finans- och försäkringsverksamhet tillsammans med jordbruk och skogsbruk har minskat mest, relativt sett. Flest arbeten har försvunnit inom tillverkning, men utifrån tidigare resonemang skedde den stora minskningen mellan 2007–2009 och tillsammans med omklassificering har utveckling efter krisen närmast varit positiv.

I sammanhanget är det värt att betona två saker. Skiljelinjen mellan tjänstesektorn och tillverkningssektorn är inte längre helt tydlig. Allt mer kunskapsinslag inom industrin tillsammans med automatiseringar och digitalisering har lett till att fler företag tenderar att inte enbart vara det ena eller det andra. Därför blir fördelningen i olika branscher inte helt rättvisande. En mer diffus skiljelinje kan antas förklara tillväxten i vissa branscher samtidigt som att fler valt att förlägga viss verksamhet utanför det egna företaget. Det är också värt att lyfta att samtidigt som att sysselsättningsförändringar är centralt att studera så ger det ingen heltäckande bild över ekonomin. En minskad sysselsättning i en bransch kan vara nödvändigt för att rationalisera, effektivisera och vara fortsatt konkurrenskraftig i en alltmer tilltagande global konkurrens. Den ekonomiska tillväxten kan därför också förklaras av produktivitetstillväxt, vilket i sin tur kan förklara en minskad sysselsättning i en del branscher.

Branschstruktur och utveckling i länets kommuner

Sysselsättningsutvecklingen i länets kommuner skiljer sig åt och på samma sätt finns det inomregionala skillnader i branschstrukturen. I *figur 8* redovisas branschstrukturen i kommunerna. I Olofström, Ronneby och Sölvesborg är andelen sysselsatta i tillverknings- och energi och miljösektorn högre än i riket. I Olofström är andelen exceptionellt hög och mer än hälften av de sysselsatta i kommunen arbetar i branschen. Lägst är andelen i Karlskrona där endast 9 procent av de sysselsatta arbetar i sektorn. Den offentliga sektorn är störst i Karlskrona, vilket är föga förvånande, med högskola, myndigheter och stora delar av sjukhus belägna i den regionala centrumstaden. Karlshamn och Ronneby har också relativt riket en stor offentlig sektor, framför allt Ronneby en stor andel jobb inom offentlig förvaltning. De privata tjänstenäringarna är störst i Karlskrona och Karlshamn men andelen är fortfarande lägre än i riket. Olofström har en betydligt lägre andel sysselsatta i de privata tjänstenäringarna än övriga kommuner, andelen är också låg i relation till rikets samtliga kommuner. Byggsektorn är relativt stor i Sölvesborg och Karlshamn medan den är betydligt lägre i Olofström än resterande kommuner i länet.

Figur 8. Branschstruktur i Blekinges kommuner, 2016

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge. Avser sysselsatt dagbefolkning 20–64 år i Blekinge.

45 procent av alla jobb i länet finns i Karlskrona. Inom den privata tjänstesektorn och den offentliga sektorn arbetar över hälften av de sysselsatta i länet i Karlskrona. Däremot finns endast var fjärde sysselsatta inom tillverkning i Karlskrona. Trots sin litenhet, sett till folkmängd och antal sysselsatta, arbetar 30 procent av de sysselsatta inom tillverknings- och miljö och energisektorn i Olofström. Ronneby utmärker sig också i denna sektor då var femte sysselsatt återfinns i kommunen. I Karlshamn och Sölvesborg finns över 40 procent av jobben inom byggverksamhet i länet. I sammanhanget är det också relevant att poängtera att hälften av de sysselsatta i Blekinge i okänd bransch, över 400 personer, arbetar i Karlshamn.

Tabell 2. Fördelning av arbetstillfällen efter bransch, 2016

Kommun	Jordbruk, skogsbruk och fiske	Tillverkning och utvinning, energi och miljö	Byggverksamhet	Privata tjänster	Offentliga tjänster	Okänd verksamhet
Olofström	9%	30%	4%	6%	6%	7%
Karlskrona	28%	25%	38%	52%	51%	31%
Ronneby	20%	21%	16%	13%	16%	9%
Karlshamn	20%	14%	27%	20%	18%	50%
Sölvesborg	23%	10%	14%	9%	8%	4%

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge. Avser sysselsatt dagbefolkning 20–64 år i Blekinge.

Branscutvecklingen under det senaste decenniet i Blekinge har vi berört i tidigare avsnitt, men utvecklingen skiljer sig åt mellan branscherna i de olika kommunerna. I Olofström finns tydliga tecken från finanskrisen och det stora beroendet av industrin. Antalet sysselsatta inom tillverkningssektorn minskade med över 900 personer i kommunen mellan 2007–2009. Det motsvarar tre fjärdedelar av sysselsättningsminskningen i kommunen under perioden. Sedan 2009, i takt med global återhämmning, har antalet anställda i sektorn åter

ökat. I faktiska tal har antalet sysselsatta inom tillverkningssektorn ökat med 850 personer. I övrigt har företagstjänster och vårdsektorn utvecklats starkt i Olofström efter krisen.

Karlskrona var den kommun som klarade sig bäst under finanskrisen i relativa tal även om sysselsättningen minskade i framför allt tillverkningsindustrin. Sedan dess har det framför allt skapats jobb inom vård, utbildning och företagstjänster. Karlshamn och Sölvesborg följer samma mönster, minskad sysselsättning i industrin och offentlig sektor under krisåren men en jobbtillväxt i främst offentlig sektor under återhämtningsfasen. I dessa kommuner har även branschen företagstjänster växt under det senaste decenniet. Ronneby upplevde likt de övriga kommunerna en nedgång i industrin men skiljer sig från de övriga kommuner då även den offentliga sektorn minskade mellan 2007–2009, på grund av en minskning inom offentlig förvaltning. Under återhämtningsperioden har Ronneby heller inte haft någon större sysselsättningsökning inom den offentliga sektorn, till skillnad från övriga kommuner, då anställda inom offentlig förvaltning fortsatt minska medan vård och utbildningssektorn ökat. Flest nya jobb i Ronneby har skapats i vårdsektorn och inom företagstjänster.

Könsuppdelad arbetsmarknad

Arbetsmarknaden i Blekinge och i riket är könsuppdelad, kvinnor och män arbetar i olika branscher och yrken. På en arbetsmarknad där inte alla är representerade och vissa grupper inte finns med i utbudet av arbetskraft nyttjas inte humankapitalet i regionen på ett effektivt sätt. Det är därför centralt att människor väljer utbildning och arbete efter intresse och kompetens snarare än invanda normer, vilket på så sätt gynnar tillväxt. En jämställd arbetsmarknad kan också stärka innovationsförmågan och konkurrenskraften. En uppdelad arbetsmarknad kan komma att försvåra rekryteringar framöver, eftersom att antalet personer att rekrytera från blir mindre när inte hela arbetskraften finns till förfogande, vilket är besvärande för den framtida kompetensförsörjningen i regionen.⁶

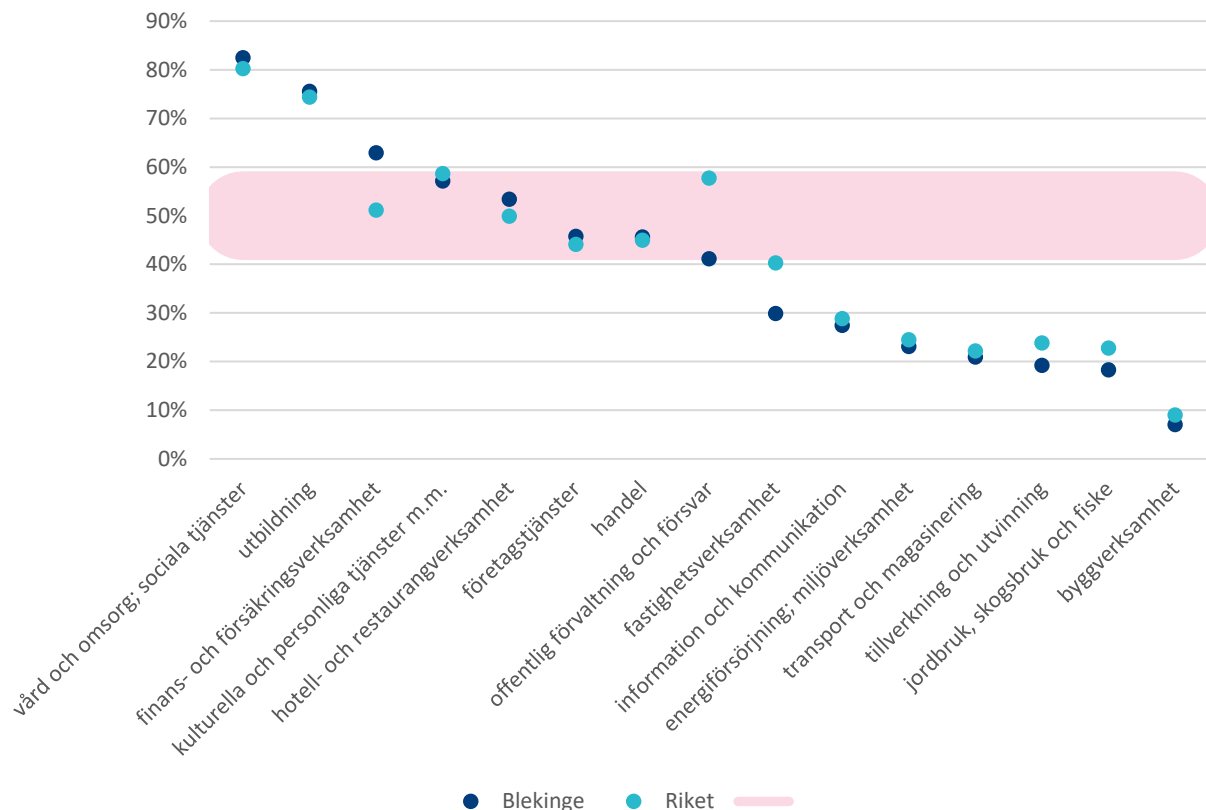
Vad som definierar en jämställd branschfördelning är inte klarlagt, på samma sätt som att det finns otydligheter om jämställdhet ska leda till tillväxt eller om den faktiska tillväxten ska vara jämställd. En statistisk definition är att se inom vilka branscher könsfördelningen är jämn (mellan 40–60 procent från respektive kön). Under 2016 var fem branscher enligt denna definition jämställda i Blekinge, det är två färre än i riket som helhet. Det är inom kulturella och personliga tjänster, hotell- och restaurang, företagstjänster, handel och offentlig förvaltning som båda könen män och kvinnor har minst 40 procent representation av de anställda och därmed kan anses jämställda.

Mönstret är detsamma i riket även om något fler branscher befinner sig i spannet mellan 40–60 procent. Ett annat sätt att jämföra är att se till avståndet från en helt jämställd bransch, sett till könsfördelningen av de sysselsatta. Utifrån det är Blekinge i jämförelse med riket endast mer jämställt inom två branscher. De tre största branscherna i länet tillhör samtidigt några av de minst jämställda.

I en bredare och mer övergripande bild ser vi att män i betydligt högre utsträckning arbetar i näringslivet, över 68 procent av de sysselsatta i sektorn är män i Blekinge. Motsvarande andel riket är 63 procent. Det senaste decenniet har andelen kvinnor inom näringslivet i Blekinge ökat med en procentenhet, vilket innebär att förändring av strukturer på arbetsmarknaden tar tid.

⁶ Läs mer i rapporten utbildning och kompetens i Blekinge.

Figur 9. Andelen kvinnor fördelat efter bransch, 2016

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge. Avser sysselsatt dagbefolkning 20–64 år i Blekinge.

Sysselsättningsgraden ökar

Hittills har rapporten fokuserat på de sysselsatta i Blekinge (dagbefolkningen). I det kommande kapitlet flyttas fokus till de boende i regionen och deltagandet i arbetslivet (nattbefolkningen) där sysselsättningsgraden och utvecklingen i länet studeras. Sysselsättningsgraden tar hänsyn till både sysselsättningsutvecklingen för de boende i Blekinge oavsett var i Sverige de arbetar, men måttet sätts också i relation till befolkningsutvecklingen. Därmed blir det ett mått som visar på balansen mellan befolknings- och sysselsättningsutveckling. Sysselsättningsgraden tar hänsyn till hela befolkningen och inte, som arbetslöshetsstatistik, enbart till de som tillhör arbetskraften. Sysselsättningsgraden används ofta på ett övergripande plan som ett sätt att beskriva hur väl regionen tar vara på humankapitalet i regionen. Att en stor andel av befolkningen arbetar och har en försörjning är positivt ur flera perspektiv, inte minst ur ett arbetsmarknadsperspektiv. Det innebär ökade skatteinkomster för investeringar ibland annat välfärden.

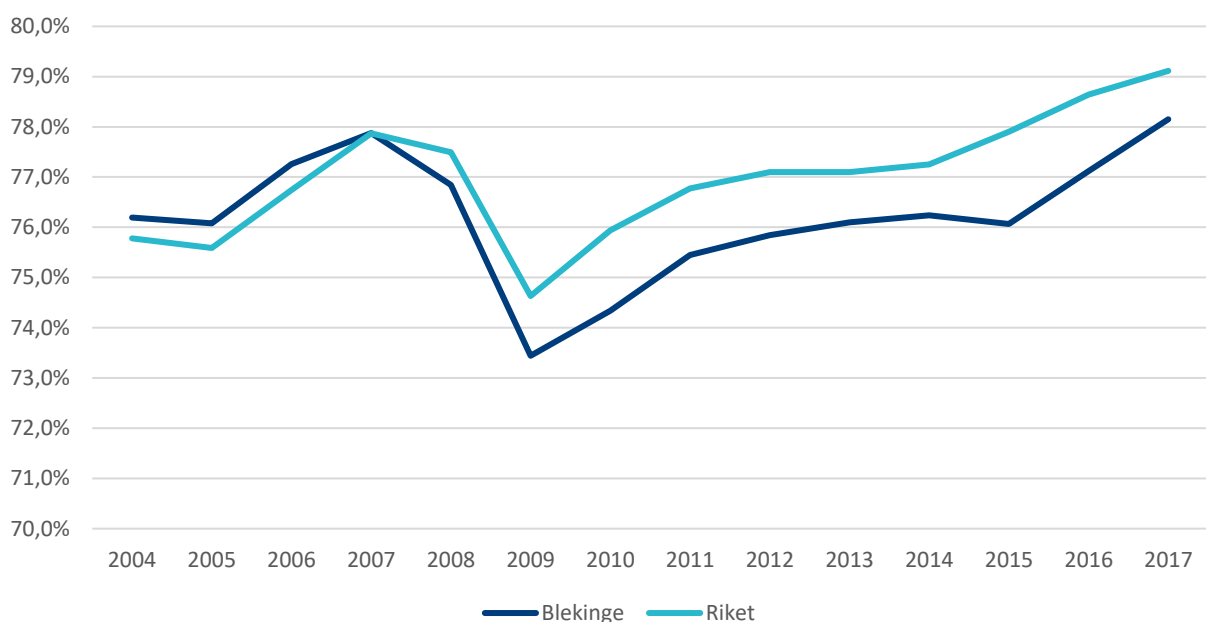
Utvecklingen av sysselsättningsgraden i Blekinge

Under 2017 ökade sysselsättningsgraden i Blekinge för tredje året i rad och uppgick till 78,1 procent. Utvecklingen av sysselsättningsgraden under de senaste 14 åren i Blekinge och i riket redovisas i *figur 10*. Sysselsättningen sjönk kraftigt i samband med finanskrisen som redogjorts för i tidigare kapitel, men på samma sätt sjönk också sysselsättningsgraden i både riket och i Blekinge under perioden. Orsaken till det

minskade sysselsättningsgraden är främst att sysselsättningen minskade. Det hade kunnat bero på att Blekinges befolkning i arbetsför ålder ökade kraftigt under perioden, men så är inte fallet, utan folkmängden mellan 20–64 år minskade istället något under perioden.

Utvecklingen över tid i Blekinge följer samma mönster som i riket som helhet. Före finanskrisen var dock sysselsättningsgraden högre i Blekinge än i riket. Krisens effekter på sysselsättningen i Blekinge var större än i riket som helhet, vilket diskuterats tidigare. Under 2009 var också sysselsättningsgraden som lägst och uppgick till 73,4 procent. Efter 2009 har utvecklingen i Blekinge följt rikets utvecklingsbana fast på en lägre nivå fram till 2016. 2016 ökade sysselsättningsgraden mest i Västra Götaland följt av Blekinge och ökningen uppgick till 1 procentenhet. Den starka utvecklingen i länet fortsatte under 2017 men var under året åttonde högst av länen. Men mellan 2015–2017 har sysselsättningsgraden i länet ökat med 2,1 procentenheter, vilket är den största ökningen av samtliga län och nivån är den högsta för perioden i Blekinge, även högre än före finanskrisen. Den starka utvecklingen har också inneburit att gapet mot riket har minskat som 2017 uppgick till en procentenhet.

Figur 10. Sysselsättningsgradens utveckling 2004–2017

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge.

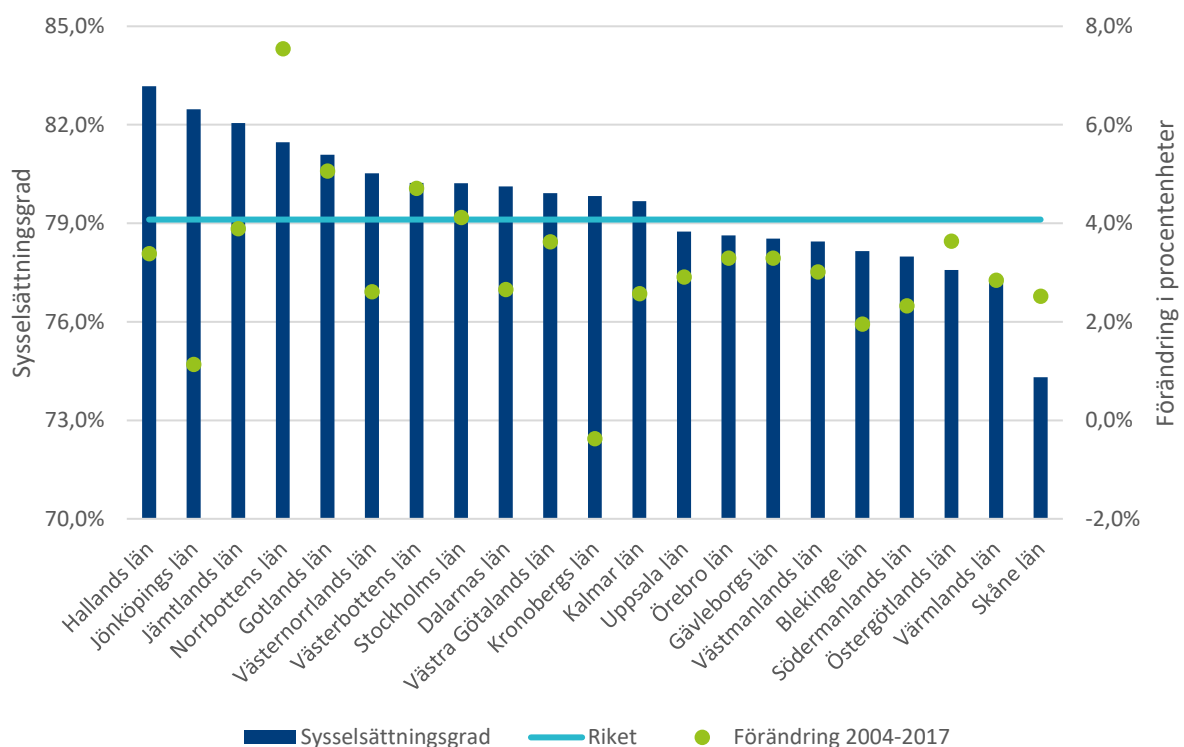
Stora regionala skillnader

Mellan Sveriges regioner finns stora skillnader i sysselsättningsgrad. Variationerna kan ha flera orsaker. Arbetskraften i regionerna och dess kompetenser och efterfrågan från det regionala arbetslivet är centralt. I det inryms mycket; attraktivitet, matchning, integration och geografiska förutsättningar för att nämna några.

Nio av landets 21 län har en sysselsättningsgrad på över 80 procent, vilket är den målnivå som finns nationellt. Högst är sysselsättningsgraden i Halland där den är 83,2 procent och lägst är den i Skåne där den

uppgår till 74,3 procent.⁷ Blekinges sysselsättningsgrad är den 17:e högsta, vilket innebär att länet har en, relativt övriga regioner, låg sysselsättningsgrad. Fram till finanskrisen var sysselsättningsgraden i Blekinge över medianen i riket men den minskade fort under krisåren. Eftersom återhämtningen har gått långsamt i länet har sysselsättningsgraden stannat på en relativt låg nivå. I Sydsvrige finns stora kontraster, Halland och Jönköping sticker ut med högst sysselsättningsgrad i landet medan Skåne och Blekinge tillhör de med lägst sysselsättningsgrad. I samtliga sex regioner i Sydsvrige förutom Kronoberg har sysselsättningsgraden ökat mellan 2004–2017. Kronobergs utveckling kan delvis förklaras av att länet 2004 hade landets näst högsta sysselsättningsgrad och att jobbtillväxten inte varit lika kraftig som befolkningstillväxten under det senaste decenniet.

Figur 11. Sysselsättningsgraden i regionerna 2004–2017

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge.

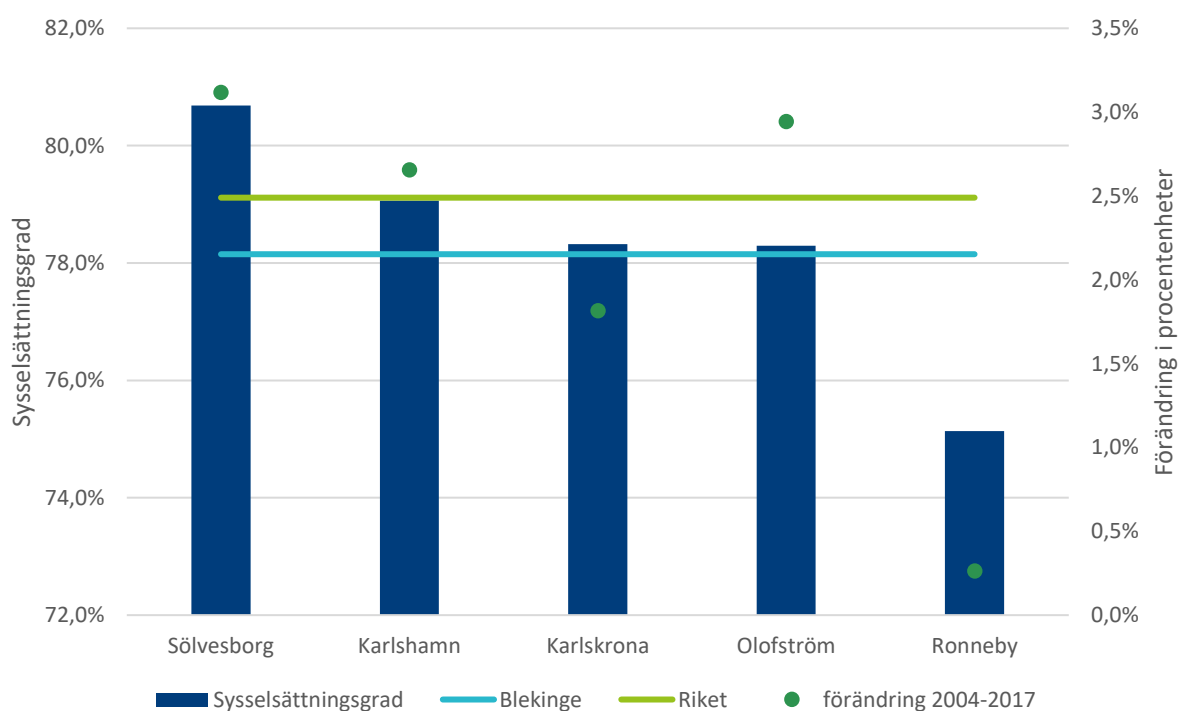
Inomregionala skillnader i sysselsättningsgrad

En ökad sysselsättningsgrad behöver inte betyda att antalet jobb ökar eller att fler boende i Blekinge arbetar. Sysselsättningsgraden kan också öka genom att antalet i arbetsför ålder minskar på grund av bland annat utflyttning till andra delar av Sverige eller att personer blir 65 år och lämnar den arbetsföra åldern. Som konstaterades i det inledande kapitlet är det bara i Karlskrona som folkmängden i arbetsför ålder har ökat mellan 2004–2017. Samtidigt har samtliga kommuner haft en positiv utveckling av sysselsättningsgraden under perioden. Således behöver inte en ökad sysselsättningsgrad innebära att arbetsmarknaden växer utan kan snarare vara en konsekvens av att den har anpassats till nya förutsättningar.

⁷ En möjlig förklaring till Skånes sysselsättningsgrad är att gränspendling till Danmark inte finns redovisad i statistiken.

Sysselsättningsgraden är högst i Sölvesborg där den är 80,7 procent och Sölvesborg är därmed den kommun i länet som har en högre sysselsättningsgrad målnivån i riket. Sölvesborg har också haft den största ökningen mellan 2004–2017, följt av Olofström. Den sysselsatta nattbefolkningen har ökat i alla kommuner i länet med undantag för i Ronneby. I Karlshamn, Olofström och Sölvesborg förklaras den positiva utvecklingen av sysselsättningsgraden, förutom av jobbtillväxt, även av en minskande befolkning. I Karlskrona ökade den på grund av att sysselsättningstillväxten översteg befolkningstillväxten och i Ronneby minskade befolkningen mer än den sysselsatta nattbefolkningen, vilket innebär att sysselsättningsgraden ökade, även om den inte var i nivå med utvecklingen i övriga kommuner.

Figur 12. Sysselsättningsgraden i Blekinges kommuner

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge.

Stora skillnader mellan grupper i sysselsättningsgrad

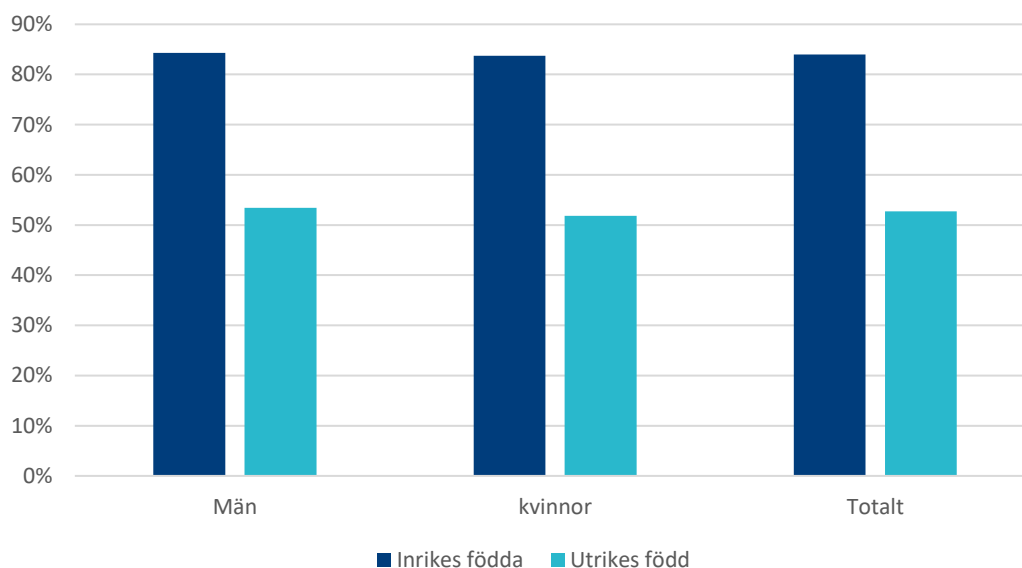
Tidigare kapitel har fokuserat på vilka kommuner och branscher som genererat jobb, men det har även konstaterats att kvinnor och män i hög utsträckning arbetar i olika branscher. Det finns också skillnader mellan olika grupper sett till sysselsättningsgraden.

I rapporten *Utbildning och kompetens i Blekinge* redogjordes för att utrikes födda har stått för hela tillväxten bland personer i arbetsför ålder mellan 2004–2016. För inrikes födda har antalet i arbetsför ålder minskat under perioden. Antalet utrikes födda personer, bosatta i Blekinge, med sysselsättning har under perioden ökat kraftigt medan antalet inrikes födda har minskat. Trots denna utveckling är kvarstår stora skillnader sett till sysselsättningsgraden. 2017 uppgick sysselsättningsgraden för inrikes födda till 84 procent medan den för utrikes födda uppgick till 52,7 procent. Skillnaden uppgår till över 31 procentenheter och gapet mellan in-

och utrikes födda har ökat över tid. I jämförelse med övriga regioner har Blekinge den trettonde högsta sysselsättningsgraden för inrikes födda medan den för utrikes födda är lägst av samtliga län.

Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan kvinnor och män uppgick under 2017 till 0,6 procentenheter. Före finanskrisen var könsgapet betydligt större och 2015 och 2016 var sysselsättningsgraden högre för kvinnor än för män i Blekinge, vilket länet tillsammans med Värmland var ensamma om. Orsaken är att fler kvinnor bosatta i Blekinge arbetar nu än före finanskrisen och sysselsättningstillväxten har varit högre för kvinnor än för män i länet. Samtidigt har antalet kvinnor i arbetsför ålder minskat medan det finns fler män i arbetsför ålder. Könsgapet är något större för utrikes födda än för inrikes födda. För inrikes födda uppgår det till 0,6 procentenheter och för utrikes födda till 1,6 procentenheter. I jämförelse med riket är gapet mellan kvinnor och män mindre i Blekinge både totalt sett och för inrikes- och utrikes födda.

Figur 13. Sysselsättningsgrad fördelat efter födelseregion, 2017

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge.

Utbildning framhävs ofta som central för etablering på arbetsmarknaden och det finns stora skillnader i sysselsättningsgrad mellan personer med beroende på utbildningsnivå. Denna bild framträder även i arbetsförmedlingens statistik över arbetslösheten i länet. Arbetsförmedlingen beskriver att den strukturella arbetslösheten har ökat över tid i Blekinge och gruppen med ”utsatt ställning” är i majoritet av de inskrivna arbetslösa, där bland annat förgymnasialt utbildade ingår. Oavsett om vi studerar sysselsättningsgraden eller arbetslöshetsstatistik visar statistiken på vikten av utbildning. För personer med förgymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå uppgick sysselsättningsgraden 2016 till 54,8 procent, vilket är 27 procentenheter lägre än nivån för de med en gymnasial eller en eftergymnasial utbildning. Över tid har sysselsättningsgraden ökat för de med minst en gymnasial utbildning medan den minskat för de med förgymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå. Det indikerar att utbildning är centralt för etableringen på arbetsmarknaden och att betydelsen av en gymnasial utbildning har ökat med allt mer kunskapsinslag i ekonomin. I riket är gapet i sysselsättningsgrad mellan personer med en förgymnasial utbildning och de med en gymnasial utbildning någon mindre (23,7 procentenheter) men de stora skillnaderna kvarstår.

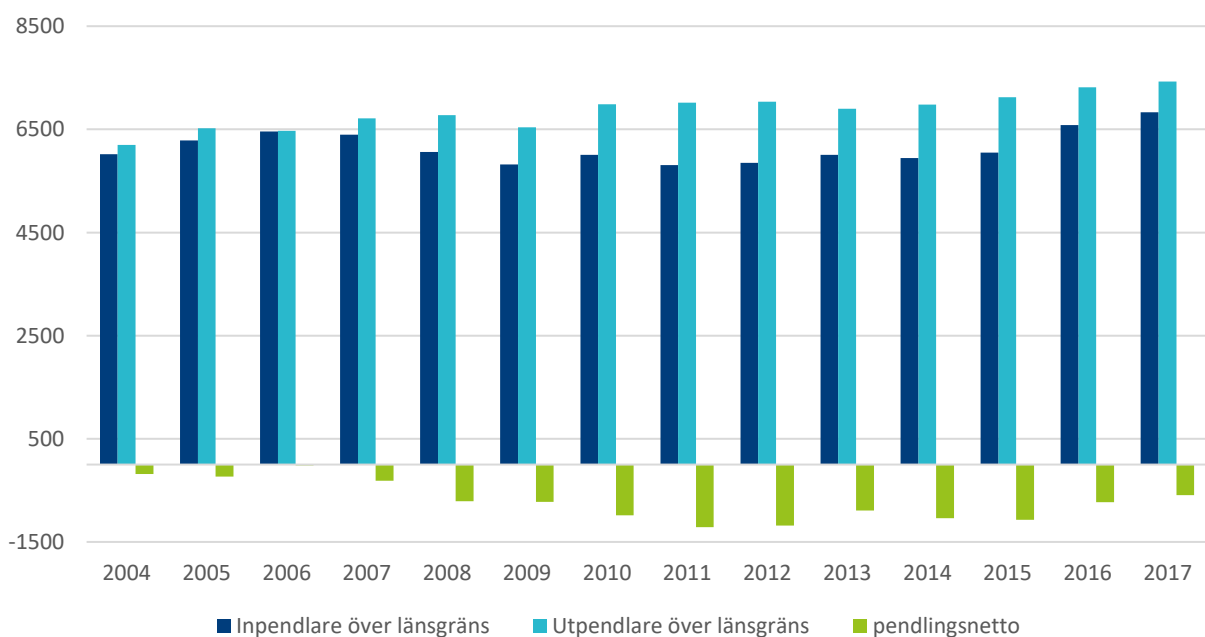
Pendling

Arbetspendlingen har ökat över tid. De funktionella sambanden ser inte likadana ut som förr och arbetsmarknaden har utvidgats i takt med ny infrastruktur och nya transportsätt. Fler pendlar över kommungränsen än tidigare. En större arbetsmarknad är betydelsefull för att klara den framtida kompetensförsörjningen inom flera yrken.

En av strategierna för klara kompetensförsörjningen i regionerna är att ta tillvara kompetens från andra regioner och länder. Ett sätt är att öka inpendlingen till regionen för att på så sätt tillgodose de behov och den efterfrågan på kompetens som finns på den regionala arbetsmarknaden. Tolkningen av positivt/negativt pendlingsnetto är inte helt entydig. Ett positivt pendlingsnetto innebär att fler pendlar till arbeten i länet än vad som pendlar till arbetsställen utanför länets gränser. Ett positivt pendlingsnetto kan således indikera att det regionala näringslivet och arbetsmarknaden är konkurrenskraftigt och att regionen är därför attraktiv att arbeta i. Det kan dock också vara en indikation på att regionen som en boendeplats inte är lika attraktiv eftersom regionen inte lyckats få arbetskraften att flytta till regionen.

Blekinge är inget undantag utan både in- och utpendlingen har ökat över tid och 2017 uppgick det totala antalet inpendlare till 6 831 personer och antalet utpendlare till 7 424 personer, vilket innebär att länet har ett negativt pendlingsnetto. Om vi studerar perioden sedan 2004 har Blekinge konsekvent haft ett negativt pendlingsnetto mot övriga län men har försämrats över tid. Trots det har den totala pendlingen (in- och utpendling) över både läns- och kommungräns ökat sedan 2004. Endast fyra av 21 län har ett positivt pendlingsnetto Stockholm, Västra Götaland, Kronoberg och Jönköping. Blekinge har starkast pendlingsrelationer över länsgräns till de närliggande länen Skåne, Kronoberg och Kalmar.

Figur 14. In- och utpendling samt nettopendling över länsgräns, 2004–2017

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge.

Andelen av den sysselsatta nattbefolkningen som bor i Blekinge och som pendlar över kommungränsen för att arbeta uppgår 2017 till 24,2 procent, vilket är en ökning med 2,9 procentenheter från 2004 års nivå. Sölvesborg är ur det perspektivet den största pendlingskommunen där 40 procent arbetar utanför den egna kommungränsen.

Mellan 2004–2017 ökade den totala pendlingen i samtliga länets kommuner. Inpendlingen ökade till samtliga kommuner med undantag för Ronneby. Mest ökade den till Karlskrona och Karlshamn, även i relativa tal. Utpendlingen ökade för samtliga kommuner och mest till Ronneby i faktiska tal, som har haft en negativ jobbtillväxt under perioden, men som istället har haft en ökande utpendling till arbetsställen utanför den egna kommunen. I relativa tal ökade utpendlingen mest i Olofström följt av Sölvesborg. Bara Olofström och Karlskrona har en positiv nettopendling av länets kommuner och den har varit det under hela perioden 2004–2017.

Tabell 3. Antal och andel pendlare per kommun

Kommun	Inpendling		Utpendling		Nettopendling	Andel pendlare
	Antal 2017	Förändring 2004-2017	Antal 2017	Förändring 2004-2017	2017	2017
Olofström	3140	248	1406	381	1734	23%
Karlskrona	5587	1468	4387	538	1200	14%
Ronneby	3008	-151	4209	808	-1201	33%
Karlshamn	3180	871	4300	684	-1120	29%
Sölvesborg	2112	298	3318	735	-1206	41%

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge. Avser sysselsatt nattbefolkning 20–64 år i Blekinge som pendlar över kommungräns.

Referenser

Arbetsförmedlingen, 2018. Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2018 Blekinge län

Statistiska centralbyrån, 2017. Förändringar i klassificeringen av FoU samt Ericsson AB.

<https://www.scb.se/om-scb/nyheter-och-pessmeddelanden/forandringar-i-klassificeringen-av-fou-samt-ericsson-ab>

Sveriges Kommuner och Landsting, 2016. Kommungruppsindelning 2017

Sveriges Kommuner och Landsting, 2018. Vägval för framtiden 3

Tillväxtanalys 2013. Strategier för regional kompetensförsörjning

Tillväxtanalys 2016. Regional tillväxt 2015

Tillväxtverket, 2011. Att välja jämställdhet